

početka, biće je jedno, biće je beskonačno, biće je nepokretno«, govoreći, naime, o bogu, što Teofrast i Filopon i Simplicije potvrđuju. Čini se da je tu stvar i sam Aristotel priznavao i da je stoga u prvoj knjizi *Mudrosti* rekao: »Za sadašnje razmatranje uzroka ni na koji način ne pristaje govor o njima samima«; tj. jer su oni 5 raspravljali o teološkim predmetima, a on sam je tada raspravljao o fizičkim principima, »stoga ih treba ispustiti za sadašnje pitanje«; čak i u prvoj knjizi *Fizike* <piše>: »motrenje da li je jedno i nepokretno biće, ne pripada prirodnom motrenju.« Stoga, budući da je njihovo motrenje bilo o jednom i nepokretnom biću, 10 nije ih trebalo pozvati na prosudbu o fizičkim principima.

[299]. No Aristotel nema mjere. Premda je znao da oni »nikako ne raspravljaju o prirodi«, poziva ih na red, jer »oni izriču dvojbe o prirodnim stvarima«. To, uistinu, nikako nije istinito. Oni su govorili da je biće bez početka, jedno, beskonačno, nepokretno. Niti stvar koja je ovdje predmet, niti ovi atributi te stvari, nisu prirodni, niti se tu ikakva prirodna dvojba mogla pojaviti s pravim razlogom; pojavila se iz onog razloga iz kojeg je Zenonu podmetao da tvrdi da je bog tijelo; a ovdje, jer su oni govorili da je biće nepokretno, ἀκίνητον, bivaju uvučeni protiv njihove volje i ne htijući u to pitanje; naime, ta nepokretnost nije prirodna stvar, niti je prirodna dvojba koja se u vezi s njom može pojaviti. Stoga u nju bivaju uvučeni krajnjim nasiljem. A nije dolikovalo da filozof, ljubitelj istine, iz neistinitog i neopravdanog razloga upleće muževe teologe u fizička pitanja. 20 25

Zatim, oni su govorili o biću, a Aristotel ih vuče k počelima. Jedno je biće, a drugo (ako se ne varam) počelo. I tako dva puta prelazi iz roda u rod, iz teološkog roda u fizički rod, iz roda bića u rod počela. Parmenid je uistinu govorio da je biće jedno, a nije isto tako govorio da je jedno počelo, nego je postavio dva počela, 30